

R E D A K C J A:
 ul. Moniuszki 10
 Telefon 303
 Redakcja nocne 426
 Rękopis. nie zwraca się
REPREZENTACJA
 Królewska Huta
 ulica Gimnazjalna nr. 39
 Telefon 608

Dziennik poświęcony sprawom narodowym i społecznym na Kresach Zachodnich
 Redaktor naczelny: Edward Rumun. Druk: Drukarnia Śląska, Sp. z ogr. odp. Katowice, narożnik Batorego 21 Kościuszki 15, Telefon 878. Redaktor odpowiedzialny: Henryk Hause.

POLSKA ZACHODNA

Przełomowe czasy Anglii.

Ciężkie walki policii angielskiej z bezrobotnymi.

Głoscow. Odbył się tu w czwartek wieczorem 50 tysięcy osób, dla zaprotestowania przeciwko zmniejszeniu zapomów dla bezrobotnych. Wobec postawy zebranych, policja zmuszona była szarżować kilkakrotnie i jeszcze po godz. 23 rozproszyła kilka grup manifestantów, demonstrujących na ulicach. Aresztowano około 12 osób, m.in. posła laburystowskiego Mad Governa oraz 1 kobietę. Policjanci, którzy tłum roznierząsieli, aby pomóc palek, byli niemalokrotnie poturbowani przez manifestantów, uzbójcami w młotki, sztaby żelazne, okute laski, butelki itp. W wyniku tych zajść wiele osób zostało ranionych. Trzej policjanci umieszczeni zostali w szpitalu.

Londyn. Krwawe zaburzenia, które wydarły się w Glasgow w nocy z czwartku na piątek, powtórzyły się w nocy z piątku na sobotę w o wiele groźniejszych rozmiarach i trwały aż do świdu.

O godz. wpół do 11 w nocy, jak z pod ziemi, wyszły tysiączne tłumy przed budynkiem sądowym, usiłując urządzić demonstrację przeciwko aresztowaniu uczestników roznierchów poprzedniej nocy.

Silne oddziały policji przy pomocy pałek gumowych nie dopuściły jednak do demonstracji.

Tymczasem bezrobotni podzielili się na silne grupy, które nagle wyfraniali się w rozmaitych punktach śródmieścia, wybijały szyby sklepów i plądrowały wystawy.

Nacierająca policja obrzucano odłamkami szyb, kawałkami żelaza i bito łaskami. W chwilach zjawiania się oddziału policji koniec tłum znikał i wyrastał nad spodniewaniem w innym punkcie.

O rozwijecie się tłumów świadczy fakt, że do najpotężniejszego starcia doszło bezpośrednio obok siedziby głównego posterunku policyjnego. Walka w tym punkcie trwała przeszło kwadrans i skończyła się poranieniem kilkunastu osób w tym 5 policjantów.

W roznierach brało udział bardzo wiele kobiet, które roznieralały, często w sukniach zwieszających w strzępach, przewodząły grupom ściągającym się mężczyzn.

Konna policja była przez całą noc w bezustannym ruchu, przerzucała się z przejścia na miejsce celem zapobieżenia rozszerzaniu się roznierów.

Dopiero stopnia opanowała sytuację. Ulice śródmieścia przedstawiają żałosny widok.

W ciągu nocy aresztowano 53 osoby. Straty poniesione przez kupców są olbrzymie.

Do Glasgow wysłano posiłki policyjne, ponieważ miejscowa załoga upadała z sił.

Zagmatwana sytuacja polityczna.

Londyn. Sytuacja polityczna znajdująca się w stanie zupełnego chaosu, zmieniając się jak w kalejdoskopie. W czwartek w parlamentie szanse rybich wyborów zdawały się znikać,

tymczasem przez noc bliski termin wyborów stał się znów aktualny. Zmiana spowodowała groźba ze strony konserwatystów ustanowienia z gabinetu i pójścia do wyborów na własną rękę, co wywołało sprzeczne poglądy wśród liberałów. Faktycznie walka toczyła się obecnie o osobę Lloyd George'a, który gra ostatnią stawkę, obawiając się, że wybór mogą pozbawić go wszelkich wpływów.

Ostatnie wypadki polityczne przekonały tych, którzy jeszcze w to wątpili, iż obecny parlament rozwiązany będzie prawdopodobnie 8 bm. Istnieją przypuszczenia, że Mac Donald, Baldwin i Samuel porozumieją się do formuły, mocą której zostaną zastosowane wszyskie środki konieczne dla opanowania sytuacji.

Dodatakne następstwa spadku funta.

Londyn. „Daily Telegraph”, omawiając wpływ spadku kursu funta na przemysł angielski stwierdza, że skutki porzucenia równi złota przez walutę angielską przyczyniły się do znacznego spadku gospodarczego.

Przedewszystkiem dotyczyły to gatunki transportowe, żeglugi, górnictwo węglowe, przemysł maszynowy, wełniany, sztuczne jedwabiu i bawelniany.

Jednym z następstw ożywienia się w przemyśle jest n. p. spadek bezrobocia w północno-zachodnim okręgu.

Bardzo wiele zapytań nadadeszło z Niemiec do fabryk sztucznego jadwabiu i towarów bawelnianych.

Jeden z wielkich przemysłowców świadczy przedstawicielowi dziennika, że angielskie towary bawelniane powoli ale skutecznie zwalcują konkurencję niemiecką nawet w Szwecji, która także puściła równe złota.

Ustawa finansowa uchwalona.

Londyn. Izba Gmin przyjęła w piątek w trzecim czytaniu projekt ustawy finansowej. W założeniu deputatów nad projektem ustawy finansowej, zabrał głos kanceler Snowden, wygłaszał przemówienie, które uważało się za ostatnie jego przemówienie w Izbie Gmin przed wejściem się z życia politycznego. Sale obrad zapelnili szczerzenie posłowie wszystkich stronnictw, pragnący usłyszeć pożegnalne przemówienie kancelera skarbu. Snowden rozpoczął swe przemówienie od żywych ataków na liderów opozycji. Następnie kanceler bronił swojej polityki, jak również polityki Mac Donalda.

Legioniści u Pana Prezydenta.

Warszawa. P. Prezydent Rzeczypospolitej wczoraj przed południem pospołecie rektorów wojewódzkich uczelni warszawskich, o godzinie 1 po południu delegacje Związku Legionistów z płk. Jur. - Gorzechowskim, dtr. Dziedoszem i redaktorem Benedyktem na czele. Delegacja podziękowała P. Prezydentowi za zaszczepioną swoją obecnością premier filmu „Dziesiątka z Pawiaka”, z której dochód, jak wiadomo, przeznaczony był na rzecz Związku Legionistów.

Nowa encyklika papieska.

Rzym. „Osservatore Romano” ogłasza encyklikę papieską, która zwraca uwagę na ciężkie warunki, w jakich znajduje się klasa robotnicza, występuje przeciwko wykigowemu zbrojeniu nawołując wszystkich katolików do zgodnej pracy w celu zapewnienia zgody społecznej i pokój międzynarodowego.

Nagła śmierć b. następcy tronu Hiszpanii.

Paryż. Odbędzie się za pośrednictwem samochodu do Chantilly don Jaimez, b. infant hiszpański, nagle zasłabił i zmarił w godzinie po południu do domu. Lekarze orzekli, iż przyczyna śmierci był atak angiiny. Śmierć dona Jaimeza nie została podana zaraz do wiadomości, gdyż zależało na zawiadomieniu rodzinie, a przedwczystkiem b. króla Alfonsa, którego przyjazd oczekiwany jest jada chwilą.

Szef antypolski na Litwie.

Ryga. Ministerstwo Oświaty wydało zarządzenie o zamknięciu wszystkich szkół polskich, utrzymywanych przez Związek Polaków na obyczajnie.

Pożar teatru w Rydze.

Ryga. Onegadzieś tam noc w dwie godziny po zakończeniu przedstawienia wybuchł pożar w teatrze Dailis Theater, który po Teatrze Narodowym jest największym teatrem na Litwie. Pożar zniszczył dach teatru, jednak dzięki energicznej akcji straży ogólnej, udało się uratować scenę, magazyn dekoracji i garderobę.

Uciemżone ludy Kaukazu porwały za broń przeciw Sowietom.

Genewa. Gruzińskie biuro prasowe otrzymało z Tiflisu informację, że w zachodniej Gruzji wybuchło nowe powstanie. Od 14 dni toczy się niezwykle krwawiały i bezprecedensowe walki między powstańcami a oddziałami czerwonej armii. Podjazdy gruzińskie wdzierają się nawet do miast, będących siedzibą władz sowieckich i porwują urzędników, których natychmiast rozstrzelają. Po obu stronach są bardzo wiele straty. Groźne niepokoje wybuchły również w Aserbejdżanie i Armenii. Także i tu toczą się krwawe walki. W północnym Kaukazie powstające unikają otwartych walk z oddziałami czerwonej armii i ograniczają się natomiast do mordowania przywódców ruchu komunistycznego. Na tereny objęte ogniem powstania odchodzą bez przerwy transporty wojskowe.

Antysowieckie wrzenie w Mongolii.

Charbin. Przyjazd „Żywego bogata”, Panzen Lamy, do Mongoli, tłumne wycieczki Mongolów w Chalcii tj. sowieckiej części Mongolii dla naradzenia się w jaki sposób walczyć z komuniściem, jako też kilkakrotnie wystąpienie Panzen Lamy przeciwko sowieckiemu i bezprawiom Sowietów zaniepokoiło rząd sowiecki. Dla przeszkodzenia dalszemu antykomunistycznemu wystąpieniu Panzen Lamy, a jencji III. Miedzynarodówki postanowili porwać „Żywego bogę”. Zamachu miało dokonać podczas pobytu Panzen Lamy w Gandszurze, mieście, położonym blisko granicy sowieckiej. Porwanie miało dokonać ajenie sowieccy razem z młodymi Mongolami podczas nabiegów. Władze Chalcii, uprzedzone o spisku, ustąpiły niebezpieczeństwu, grożące „Żywemu Bogu”. Wleć o zamierze porwania Panzen Lamy wśród Mongolów antysowieckie wrzenie, które trwa dotychczas.

Prześladowania sowieckie na Białorusi

Wilno. Donosiliśmy już kilkakrotnie o masowych aresztowaniach wybitnych działaczy białoruskich kulturalnych i naukowych w Mińsku, którym władze sowieckie zażu-

ciły szereg przestępstw politycznych, a głównie tendencji nacjonalistycznych. Wielu aresztowanych przebywało w więzieniu mińskim. Obecnie prawie wszyscy aresztowani, z wyjątkiem kilku osób, zostali zwolnieni z wieczelni i wysłani w głąb Rosji lub na Sybir. W ten sposób wielka ilość przedstawicieli czeskiej inteligencji białoruskiej została wydalona poza granice etniczne Białorusi i pozbawiona wszelkich możliwości pracy na niewielkiej kulturze białoruskiej.

Zwiedzającym „Śląskie Targi na Drzewka”

zwraca się uwagę na stoisko propagandowe w Domu Związkowym przy Kościele Piotra i Pawła (Katedra)

W Mandżurji nadal wojna.

Tokio. Według doniesień z Mukdenu, wyszło dowództwo wojsk japońskich eskadre lotnicze do miasta Nen Czang, z którego nadeszły wiadomości o niebezpieczeństwie, grożące obywatelom japońskim. Żołnierze chińscy zniszczyli samoloty japońskie do lądowania w pobliżu koło Hai - Czang. W końcu udało się piechocie japońskiej wtargnąć do miasta i zmusić Chińczyków do ustąpienia z różnych dzielnic miasta.

Obrzyzma alera oszukańca w Chinach.

Nankin. Prowadzi się tu śledztwo w sprawie t. zw. skandalu o pobieranie podatku na budowę tam. Oskarżonymi są dwaj wysoko postawieni urzędnicy Lin Wen-Tao, b. burmistrz miasta Hankou i Pang-Chia-Shih, dyrektor urzędu regulacji rzek. Zarzuca im sprzeniewierzenie blisko 20 mil. dolarów, pobiera-

nych w ciągu ostatnich lat tytułem podatku na budowę i konserwację tam. Dochodzenie przeciwko oskarżonym zostało przedsięwzięte wskutek petycji związku mieszkaniowemu prowincji Hupei, którzy stwierdzili, że nadużycia dokonane przez oskarżonych, nie pozwalają im na utrzymywanie tam w dobrym stanie, dlatego też załatwiały się one w czasie ostatniej powodzi, w której straciło życie wiele setek tysięcy ludzi.

Powrót

B. lekarz klinikي wewnętrznych prof. Wenkebach Wiedeń

Specjalista w chorobach wewnętrznych (Serca, płuc, przedw. pokarmowy)

Dr. WIESNER
KATOWICE, Mickiewicza 1.
Telefon pryw. 33-00 Telephon 11-59
Ord. 10-12 i 3-6. Niedziele od 10-12.

Przy wrogich nastrojach zimna rachuba gospodarcza.

(Korespondencja własna z Berlinu.)

Berlin, 2 października.

Gdy się spojrzała z perspektywy zaledwie paru dni na miniona wizytę Lavała i Brianda w Berlinie na wizytę odbywaną niemal w rocznicę zwycięstwa dla nacjonalizmu niemieckiego wyborów do parlamentu Rzeszy, rodzić się musi pytanie następujące: Czy od tych wyborów — 14 września 1930 roku zaszły w Niemczech jakieś zmiany, które sprzyjały dojściu do skutku berlińskiego sporkania?

Rezultat wyborów z 14 września, jak wiadomo, wywołał w kołach „Środka parlamentarnego” w Niemczech, zwłaszcza na jego skrzydle liberalno-demokratycznem, oraz w całym obozie socjalistycznym nastroszenie paniki. Odwrotnie działało się w obozie nacjonalistycznym, który wyszedł z wyborem zwycięskim. Rezultat wyborów tym obozie został przyjęty z entuzjazmem, po czym został za początek końca rządów, względnie wpływów socjalnej-demokracji. Miniony rok wznosił tylko to nastrosze. Nie dał on uprzedzenia prawicy nacjonalistycznej, zwanej się „opozycją narodową”, okazii do wzięcia rządów w swe ręce, przyniosłyto bezwpiętną stabilizację jej wpływów, zuminiszając rząd Rzeszy do liczenia się z tym faktem. Brüning rzadzi bez prawicy, lecz uprawia jej politykę — oto słowa jednego z publicystów, które charakteryzuja okres minionego roku.

Tego rodzaju polityka nie mogła, rzec prostą, przyczynić się do wzmacnienia zespółowania wszystkich czynników prorządowych. Cechowało ją instawiczne wahanie, brak zdycydowania i wyrażenie linii w postu nielicznych rządowych, co to w politice weewnętrznej, co to w zagranicznego. W czasach normalnych ta polityka ustanowionego lawiwowania, tak charakterystyczna dla niemieckiego centrum katolickiego, mogła być w Niemczech — typowym kraju przeciwieństw — nawet bardzo wskazana. Ale w minionym roku parlamentarnym, wyjątkowo dla Niemiec ciekawym, przyniosła rezultaty raczej opłakane.

Brüning, po wyborach 14 września zdecydował się na rozprawę z „narodową oponentą”. Konsekwencja tego było zachwianie się zaufania wierzących Niemiec, które potęgowało się stale w formie wycieczek kredytów, doprowadzające do pląt i kramów, które w lipcu br. wystąpiły z całego ostrością. Ulegając „narodowej opozycji” przypisać również należy zaangażowanie się rządu Brüninga w sprawie polityki „Anschlussu”, która spotegettwa czynność i nienawiść Francji, a więc tego jedynego państwa w Europie, które mogło wyciągnąć Niemcy z terapotów finansowo-gospodarczych. Reakcje hebrajskie i ogólny kryzys gospodarczy musiały przynieść znów niemalże zaostrzenie sytuacji wewnętrzno-politycznej. W przeddniu niemal żałowania sesji parlamentu, które nastąpiły już 13 października, okazało się, że naruszenie polityczne w stosunku do tego co działo się przed rokiem nie straciło wiele na ostrosći. Okazało się, że — jak wynika z ostatnich oświadczeń Hugenberga — cała „opozycja narodowa” zwalała nadal Brüninga, że Brüning ulegając jej często merytorium, taktycznie jednak jest z nią w walce, że ludowy — stronnictwo rządowe działa do wywołania kryzysu gabinetowego, wywrzakując się ostatecznie p. Curtiusa, że taktyka ustępstwowej sojuszu wobec rządu Brüninga doprowadziła ostatecznie do zatamowania się wewnętrznej wartości partii socjalno-demokratycznej. Ogólnie naprzeciw stoczonej walki o kryzys finansowy w Anglii, o zbrojnym zatargu japońsko-chińskim, które prasa niemiecka przedstawiała naogół w ten sposób, aby dybny cały świat znajdował się w przeddniu nowszej katastrofy.

Miniona wizyta pp. Lavała i Brianda nie zapowiadała również ery uspokojenia. Sądząc z tonu prawniczej prasy opozycyjnej, należy przyjąć do wniosku, że otworzyono ono tej prasie nowe pole do ataków na rząd. Mänges „Ergeniss des Berliner Franzosen-Besuches”, pisał pocztyny dziennik nacjonalistyczny. Inne pismo ironizowało rezultat wizyty, twierdząc, że skończyła się ona na komunikacie i komitescie.

Prasa „opozycji narodowej” stwierdzała egzystencję, że mimo tej „względu”, stosunki francusko-niemieckie nie uległy żadnemu polepszeniu. Organ Hugenberga — „Local Anzeiger” zamieścił „na drogę” dla pp. Lavała i Brianda mapkę z projektem nowego „szwajcarskiego korytarza”, ciągnącego się od Gdyni przez Walencję, Awinion do Marsylii.

Nie sile wleć nie zmieniło w nastrosach społeczeństwa niemieckiego i w sytuacji wewnętrzno-politycznej od pamiętnych w-

borów 14 września 1930 roku. Pogorszyła się jedynie i to znacznie — sytuacja gospodarki-finansowa Rzeszy, a wraz z nią pozyycja międzynarodowa państwa niemieckiego. Trudności gospodarcze postawiły Niemcy wobec konieczności szukania oparcia we Francji. I tylko tej konieczności, nie za zmianie nastrojów i tendencji politycznych.

Nowy wyrok na sabotażystów ukraińskich.

Lwów. Przed sądem przysięgłych w Brzeżanach odbyła się rozprawa przeciwko 10-u ukraińcom, oskarżonym o zbrodnię zdrady stanu, podpalenie i wymuszenie. Sędziowie przysięgli potwierdzili postawione pytania, wobec czego Trybunał wydał wyrok, skazujący jednego z oskarżonych na 7 lat ciężkiego więzienia, obostronego ciemienia raz do roku i twardym lożem co kwartał, jednego na 5 lat ciężkiego więzienia, trzech oskarżonych na karę po 3 lata ciężkiego więzienia, trzech po 2 lata ciężkiego więzienia i dwóch po 10 miesięcy ciężkiego więzienia. Wszystkim zaliczono areszt śledczy.

Obwiepolski destruktor aresztowany w Bielsku.

Bielsko. W ub. sobotę został zaarektywany w Bielsku Edward Zajączek, redaktor „Młodego Narodowca”, organu młodych Obozu Wielkiej Polski. Podczas przeprowadzonej u Zajączka rewizji znaleziono ulotki o treści zbrodnicej oraz inny obciążający materiał. Red. Zajączek rozwijał swą działalność polityczną w powiatach bialskim, żywierskim i wadowickim a podeznał ostatnich kandydat narodowej demokracji w tym okręgu. Aresztowany oddany zostanie do dyspozycji sądowych władz śledczych.

Zabity przedm w kopalni.

Bielsko. W podziemiach kopalni wełny „Silesia” w Czechowicach na Śląsku Cieszyńskim znaleziono przy pomocy elektrycznej trupa robotnika Jana Wróbla. Wedle przypuszczeń miejscowego lekarza, śmierć nastąpiła wskutek porażenia przedm elektrycznym. Dokładają przyczynę śmierci ustali definitywne komisja sądowo-lekarska, która uda się na miejsce wypadku.

XOX

Kto wygrał?

20-te dnię ciągnienia.

Zl. 75,000 na nr. 181209.
Zl. 5,000 na nr-y: 32732 100642 165005 171004
Zl. 3,000 na nr-y: 90945 101061 187321.
Zl. 2,000 na nr-y: 931 3079 9317 12645 52632
71871 76123 79511 79705 110280 115540 132971
139138 199944 203606.
Zl. 1,000 na nr-y: 1638 10517 14550 26315
29412 31360 37360 45469 54171 54535 56765 73819
85891 86325 96834 97448 97987 100323 145820
106496 114748 116593 119795 121217 12752 132965
139150 145522 151567 152425 153380 161705 184349
186714.
Zl. 500 na nr-y: 1046 2348 5024 7129 7632 10956
12201 12209 12210 13928 14881 15862 18657 19388
12042 20536 20736 21253 21337 26618 26776 27165
20396 30963 30700 31032 34115 34677 35638 36699.
38312 38452 39268 41745 45780 16092 16531 16753
47396 50351 50184 51280 55642 61085 61174 62850
65515 65699 66404 67166 69141 69636 70800 72661
75737 73773 78704 79021 79053 81002 81065 81258
88108 90378 91112 91287 92170 93277 94786 95047
96095 96408 96876 97137 98163 99238 102242 102341
103891 104874 105699 107595 108155 110336 112575
114318 114633 116749 117164 118805 118831 121625
123451 124071 125527 125895 127806 129047 130879
132096 132651 132707 132922 134254 134797 136782
137145 138292 140000 140076 140893 1411872 142787
14303 145161 145856 146006 150973 151328 151447
15236 153051 154297 156146 156688 156724 177013
160758 163558 164638 165041 165087 170219 170948
170979 171081 171538 171637 172316 172752 178264
178356 181807 185693 193526 194485 194758 194938
196229 19931 20201420205 203957 204726 205926.
*
Najdogodniej wymieniać wygrane sławki na małe losy w kolekcji.
W. Kafal I Ska
Katowice, ul. Sw. Jana 16
i oddziałach: Król, Hucl, Wolność 26, Tarnowskie Góry, Bielsko i Gdynia.
Ciągnienie odbywa się codziennie do 17-go października br.
Główna wygrana: 1.000.000 złotych!

= Dzielnie lotniczki za tydzień powróca! =

Wzmocnione podstawy parlamentaryzmu

Bezpartyjny Blok zwarty i silny.

Pan Stanisław Car, b. minister sprawiedliwości, ostatnio wybrany na wiceprezesa Bezparytowego Bloku Współpracy z Rządem udzielił przedstawicielowi Ajencji „Iskrę” wywiadu, w którym mówi o odrodzeniu naszego parlamentaryzmu, oraz o roli i zadaniach B. W. R. w Sejmie.

— Panie Ministerze, objął Pan kierownictwo grupy sejmowej klubu BBWR., czy nie zechciałby Pan wyrazić poglądu na charakter nadchodzącej sesji zwyczajnej sejmu?

— Bardzo chętnie. Ale pozwoli Pan, że rozpoczęnę od uwagi natury ogólnej. Rząd zwołał w tym roku sejm na sesję zwyczajną o miesiąc wcześniej, niż tego wymagała konstytucja. W tem posunięciu upatruję dowód unoczenia się podstaw naszego młodego parlamentaryzmu. Już poprzednia sesja zwyczajna dowiodła, że sejm obecny, posiadający większość, zdolny jest do pracy pozytywnej. Zmienić się metodę. Zamiast trwonić czas na przewlekłe debaty, zamiast zapuszczać się w gąszcz bezpodobnych demonstracji, nagłych wniosków dywersyjnych i rozgrywek prestiżowych z rządem — skierowany cały nasz wysiłek na pracę rzecznego, ograniczając obrady do ram niezbędnej konieczności. Tej metodzie zawdzięczamy dodatni bilans prac sejmu z okresu sesji ubiegłej. Remenant s. raw niezałatwiony jest znakomity w porównaniu ze stanem z lat ubiegłych, gdy zaledwie jeden wniosek, na dziesięć zgłoszonych, realizował się w formie uchwały plenarnej sejmu. Reszta — to był ten balast przygniatający, który tak ujemnie się odbijał na sprawności prac sejmowych poprzednich. Będziemy się trzymać i nadal tej metody, unikając puści i czecej gadaniny. Tylko wytężoną i planową pracę, tylko stwarzanie pozytywnych warunków — sejm pozyska w opini publicznej świadectwo swojej dojrzałości. Społeczeństwo nie chec widzieć w Wysokiej Izbie Ustawodawczej wiecznego zarzewia, z którego wypływa na cały kraj ferment i niepokój.

— Panie Ministerze, więc nie jest prawda, że klub BBWR., dając do wzmacnienia władzy wykonawczej, zmierza do poniesienia sejmu w opinii ogółu.

— Proszę Pana, — dążymy do mocnej egzekutywy, której Polsce zawsze było brak; pragniemy podniesienia autorytetu i powagi władzy wykonawczej, ale nie było nigdy naszym zamarem i celem zniszczenie sejmu i jego powagi. Rozumiemy jego niezbędnosc w ustroju państwa współczesnego. Walczyliśmy z przerostem sejmowładztwa, ze złemi obyczajami sejmowymi, wreszcie z ludźmi, których uważaliśmy za szkodliwych — ale nie walczyliśmy nigdy z sejmem, jako instytucją. Trawestując docypne powiedzenie Poincarego „il faut arracher la politique aux politiciens” — powiedziałbym: „musielimy wyrwać sejm z rąk sejmokracji”.

— Wiejskie sesja ma być poświęcona urzeczywistnieniu nowych metod pracy?

— Tak, oczekuje nas ciężka praca, kryzys gospodarczy, przeżywany przez świat cały, i nas zmusza do zastosowania środków ochronnych. Ustawy oszczędnościowe pójdu na plan pierwszy. Poza temi walką z bezrobociem wymaga współdziałania wszystkich czynników państwowych. Reforma ustaw podatkowych wiąże się z zagadnieniem równowagi budżetu, który we właściwym czasie wejdzie pod obrady sejmu. A poza tym oczekuje nas kapitalna praca nad rewizją konstytucji, która w obecnem stadium wejdzie już w fazę dyskusji szczegółowej. Oto w szerokich zarysach program prac sejmu na obecną sesję.

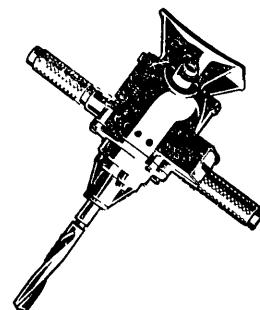
— Czy nie spodziewa się Pan Minister oporu i przeciwdziałania w urzeczywistnieniu tego programu ze strony stronnictw opozycyjnych?

— Proszę Pana, klub nasz, sądząc z dotychczasowego, czysto negatywnego stosunku do prac sejmu stronnictw opozycyjnych, musi liczyć na własne siły. Cały ciężar prac bierzemy na siebie.

Nowość

ALS·THOM

Wiertarki elektryczne

ręczne i stołowe

Małe silniki uniwersalne

(jednofazowe)

stale na skladzie

ALS·THOM, Katowice, Dworcowa 16

Tel. 22-29

Zadaj katalogów B.

dział starał się tą aferą nietylko zlekceważyć i pomniejszyć, ale wogóle zupełnie zatuszować.

O zamierzeniach w Kasie Chorych na przyszłość, jak i o wynikach przeprowadzonej lustracji z działalnością zawieszonego Zarządu i Wydziału, napiszemy w najbliższym czasie. Zgórny można przypuszczać — sądząc już chociażby z głośnej aferą „żebowo-dentystyczną”, iż za kulisy tej „działalności” kryje się wiele b. wiele pikantnych historyjek.

Fałszywy agent Banku Zaliczkowego i Kredytowego w Krakowie.

13 sierpnia b. r. zjawili się w mieszkaniu Pilcha Michała w Cisownicy, pow. Ciechanów, pewien osobnik, przedstawiający się za agenta Banku Zaliczkowego i Kredytowego w Krakowie i domagają się od Pilcha wydania mu obligacji dolarówkę, celem skontrolowania. Pilch, nie przewidując niczego, wrzucił osobnikowi posiadane obligacje na kwotę 360 zł. Oszust po krótkim zbadaniu włożył obligacje do teczek skorzeni, oświetlając Pilchowi, że obligacje te są bezwartościowe (1) i zamienione będą na inne. Osobnik po zabraniu dolarówkę, opuścił mieszkanie i udał się w kierunku Ustronia i dotycząc Pilchowi ani zabranych dolarówek, rzekomo bezwartościowych, ani też wymienionych nie doreczono.

W toku dochodzeń ustalono, iż oszust ten

Komisaryczny Zarząd w Kasie Chorych w Króli. Hucie.

Pozbawieni synkuri Niemcy zgłosili przeciwko Komisarycznemu Zarządowi sprzeciw. — Skandaliczną gospodarkę chcieli b. Zarząd i b. Wydział pokryć milczeniem, a głosną aferę „żebowo-dentystyczną” zatuszować. — Szczególny w najbliższym czasie.

Nie jednokrotnie już na łamach „Polski Zachodniej” poruszaliśmy sprawę skandalicznej gospodarki w Ogólnomiejskiej Kasie Chorych w Króli. Hucie, opanowanej przez Niemców, dla których poważna ta instytucja była wyłączna prawie domena, stanowiąc istne źródło synkuru. Stosunki te trwały prawdopodobnie do dnia dzisiejszego, gdyby nie wykrycie głośnej swego czasu afery „żebowo-dentystycznej” która wykazała i wyclągnęła na wierch cał szeregu nadużyć uprawianych przez lekarzy-Niemców, zamieszanych w tą aferę. Wykrycie tych nadużyć z jednej strony otworzyło całemu społeczeństwu oczy, wykazując jednocześnie w sposób dobrinie niesłychane metody pewnych panów z drugiej zaś strony przyspieszyło bliższy wgląd kompetentnych władz w całokształt gospodarki w Ogólnomiejskiej Kasie Chorych. Rezultatem tego było, iż kompetentna władza, w tym wypadku Urząd Ubezpieczeń zaprowadził Komisaryczny Zarząd, po uprzednim zwolnieniu, względnie zawieszeniu w czynnościach Zarządu i Wydziału Kasy Chorych.

Komisarycznym kierownikiem Kas Chorych w Króli. Hucie, działającym w imieniu Zarządu i Wydziału, został mianowany p. Karol Doleżyk z Zakładu Ubezpieczeń w Króli. Hucie. Nominacja i Karola Doleżyka nastąpiła na mocy odpowiednich przepisów Urzędu Ubezpie-

DODATEK TYGODNIOWY „POLSKI
ZACHODNIEJ” POŚWIĘCONY SPRAWOM
FILMOWYM I KINOTEATRALNYM
Pod redakcją W. Wyszomirskego

F I L M

DODATEK TYGODNIOWY „POLSKI
ZACHODNIEJ” POŚWIĘCONY SPRAWOM
FILMOWYM I KINOTEATRALNYM
Pod redakcją W. Wyszomirskego

Sukces „Uwiedzionej”.

Lzenni podały wiadomość o sprzedaży polskiego filmu „Uwiedzionej” do Czechosłowacji. Cieszyliby się wraz z producentem sukcesem, gdyby nie jedno „ale”. Jeżeli elodzi o stronie kupieckiej tej transakcji — to istotnie sukces olbrzymi. Ze znalazły się kupiec zagraniczny, którego uważa — „Uwiedzoną”, to sukces, który producent może zapisać na swoje konto. Nam chodzi o mały szczegół... „Uwiedzoną” występuje jako film polski — i to jest to malutkie „ale”. Nie jestem bowiem kupcem sprzedającym „Uwiedzoną”, ale jestem Polakiem, na których rachunku moralny zostanie zapisane saldo tego filmu w Czechosłowacji. To tylko ma interesuje bowiem „Uwiedzoną” tak nas zawiodła, że nawet nie mogliśmy jej skrytykować. Krytyka ta byłaby bowiem zbyt krótką, stresowałaby się w jednym słowie: „skandal” — byłaby moją oryginalną, ale niemniej bolesną. Wołeliśmy swoje zawiadomione nadzieję ukryć, obecnie jednak trudno mówić, „Uwiedzoną” to skandal, który trzeba było splotać, by nie doszedł do wiadomości publiczności polskiej, co dopiero zagranicznego.

Po szlachetniczach obnoszących się ze swoją nieszczelową miłością, po twowarzach hrabiech i haszych dzielnych wojakach (bez płatnych), wykorzystywanych statystach) przyszła kolej na bagażniczki, które zapoczątkowała S. p. „pani Dulską”. „Uwiedzoną” i jej otoczenie godzi siebie, ale już całkiem niegoda jest rola przyjaciół, wybawcy tejże uwiedzonej, którzy jako młodzież z towarzystwa na rózkę reżysera muszą odgrywać rolę... streczycieli.

I takim filmem chemicz zdobyć rynek zagraniczny? To ma być film obyczajowy, gdzie w klanstwie i zbrodni plawią się wszyscy. Ten film ma być propaganda polskiej sztuki filmowej i polskiego imienia. Nie Panowie — nie tedy droga! Nie macie prawa życia polskiego społeczeństwa w ten sposób odzwiercidać, bo na szczęście tak ono nie wygląda.

Obecnia sytuacja, już nie wyczekująca (naistanie dziewięciu), a oczekującą popłoszenia się ogólnej sytuacji w świecie przemysłowym nie zaczeka zbytnio producent i dla tego trzeba tworzyć rzeczy konne widzenia. Na filmu w rodzinie „Tańcujący lekarza” (które idzie na rachunek produkcji amerykańskiej) i „Uwiedzoniej” (niestety nasz rachunek) szkoda gorsza producentów i bywalców, którzy nieraz odniosą sobie niejednego, by w kinie znaleźć zapomnienie: „Uwiedzoną” daje całkowite zapomnienie... wszystkiego co łączy się ze sztuką....

Przy zakupie Maggi'ego przyprawy prosimy zwałać na nazwę Maggi i żółtoczerwone etykiety. Naśladownictwa należy stanowczo odrzucać. Gdyby zawartość dopełnionej buteleczki Maggi'ego wydawała się podejrzana, prosimy zwrócić się z pełnym zaufaniem do firmy

Maggi Spółka z o. o. w Poznaniu.

Zaleca się używanie MAGGIego przyprawy do polepszania zup, sosów, sałatek, potraw warzywnych i t.p.

To dla bywałca kinowego za mało, a dla naszego inicjata zagranicą wiele... ale... wstydu.

Dlatego apelujemy do serc reżyserów i producentów, by piękne dekoracje i nazwiska naszych artystów, dekorowali filmami

za które nie trzeba by się rumienić. Lepiej jeden dobry film, aniżeli pięć „Uwiedzoniech”.

Pragniemy gorąco zaśpiewać całą piersią „skończyły się dni kolatań do serca reżyserów...”

H. W.

Cicha rocznica.

Rok minął we wrześniu, od chwil, w której zamknął oczy Milton Sills. Filmowy był cenny aktor, którego tak często rekinanowano, o którym wiele pisano. W zeszłym roku poraz ostatni zapaliły się szpalty, sławiące jego nawyk i zalety, he przestał żyć... Od tego czasu ucichło. Zwykła kolej rzeczy... Sills nie żyje, a założek jego przedstawia jeszcze jakąś wartość jedyne dla tych, którzy jego filmu jeszcze mają. Świety aktor, podobny giga i imionowanie odtwarzanych postaci do Lon Chaney'a, należał do tych niewielu, którzy zadawały się swoją pracą, których przewodnikiem jest sztuka a nie... pierw-

sze miejsce. Sills odtwarzał człowieka w jego prawdziwej masce i może dla tego sztuka jego była pokrewne artystowi znakomitego Lon Chaney'a, może dla tego nie był zbyt lubiany i popularny, bo pokazywał człowiekowi jego „ja” z wspaniałymi naturalnością wasadami. Odtwarzał jednak człowieka mocnego; dobrze czzy zawsze był silny i dla tego uważano go za człowieka kraiowego mimo... że był tak samonieszczęśliwy w życiu prywatnym, jak wielu innych.

Zapominano o nim, jak o wielu innych, nie przeszli bez śladu i to jedyna pochecha dla pozostałych.

H. W.

Chaplin i Gandhi.

Jak donosiłyśmy w jednym z poprzednich dodatków bawi Charlie Chaplin w Londynie, gdzie podobno zajęty jest uryzajeniem atelier.

Zasięgające porady u pewnego lekarza hinduskiego we wschodniej dzielnicie Londynu, natknął się na Mahatmu Gandhiego, który również przybył jako pacient do swoego rodaka.

Chaplin wykorzystał sposobność i wszczętał z Gandhim rozmowę o postępie techniki i jej zastosowaniu celu ulżenia ludzkości. Następny dzień miał się Chaplin spotkać z Gandhim. Szybko rozszerzał się w dzielnicy wiadomość o przybyciu Chapлина i w momentu oka skupiła olbrzymią ilość zwolenników wielkiego artysty, którzy pełnią roli muflina torując drogi z auta do domu lekarza. Gdy Chaplin znikał w domu, rozpoczęły zgromadzone dzieci wędrówki po jego piekłumie auncie, które badali i oglądali co wszelki stron. Wtem zaprowadziła grobowca ciasta. Chaplin ukazał się w oknie mieszkania lekarza i przemówił do dzieci: „Jak większość z was wiadomo, nie przemawiam nigdy długo. Zarówno na ekranie, jak i w życiu codziennym jesteśmy milczeniem. Przy tej jednak oryginalnej społeczności niechciałbym pominać serdeczniego powitania Was, w podzięce za Wasz szerszy odruch. Jesteś wzruszony Waszym powitaniem i sadzę, że wnet będę mógł Was znów zobaczyć”.

Napór był tak olbrzymi, że ogrodzenie parku przylegającego do domu lekarza okazało się zbyt słabe. Przybyły trochę później Gandhi był niezmiernie zdziwiony ta scena.

Oba wiele ludzie prowadzili ozwoniane rozmowę w domu lekarza aż do czasu, w którym Gandhi musiał odmówić swego mordytwe. Po skończonej modlitwie ozwoina toczyła się dalej.

Sprawozdawcą dzienników powiodział Chaplin, że temat ten obrąz z całego świata. „Pragniemy mu wytmaczyc, że mojen zdaniem, wprowadzenie masywnych jest tylko spełnieniem życzeń ludzkich. Maszyny przyczyniają się do realizacji przedsięwzięć ludzkich, a dalszy rozwój techniki roziąsieli w najbliższej przyszłości świat”.

Zależało mi bardzo na przekonaniu go moimi zapatrzywaniami, że technika i nauzny są cenna spłaszcina ludzkości.

Sądzie, że potrafię ocenić ich orientalne stanowisko, wierzę jednak również, że Gandhi lepiej poznali i zrozumieli nasz zanodni punkt widzenia, gdy skończyli naszą dyskusję”.

Wielka wartość miały zetknięcie się wielkiego artysty z duchowym przywódcą Indii, gdyby istotnie Gandhi dzięki niemu poznął względnie zrozumiał tepię zanodni stanowisko. Sam jednak fakt zetknięcia się tych dwóch ludzi wywołał zrozumiałe zainteresowanie.

Sałatka filmowa.

Vlasta Burian, świetny komik czeski, znany z filmu „C. K. Feldmarszałek”, Anny Ondra i reżyser Karol Lámač doszli do porozumienia z „Fortuna” filmem, który objął eksplorację filmów dźwiękowych produkcji Burian-Lámač i Ondra-Lámač na Czechosłowacji od stycznia 1932 r.

W Berlinie odbyła się premiera filmu „Plac Aleksandra”, z której dochód przeznaczony na „pomoc zimowej dla bezroboczych”.

Po trzech filmach, z których tylko pierwszy („Śpiewający blażeń”) osiągnął powodzenie, usunął się Bolson z pracy filmowej i występował dalej w kabarecie nowojorskim. Obecue nadchodziły wiadomość, o zamierzonym tourne artystycznym Al. Joleśnika, które odbyło się na zasadzie szesnascie różnych instancji europejskich.

„Smileyjacy się porucznik” z Maurice Chevalier zdobył w Berlinie wielkie uznanie. Krytyka nazywa reżysera Lubitscha mistrzem, od którego reżyser powinny uczyć się. Inscenizacj. Chevalier wykazał świetną grę, lekkość i elegancję, która zdobyła my moc zwolenników.

Premiera na Europę rosyjskiego filmu „Droga w życie” licencjonowanego przez Elka oddała się w Berlinie gromadząc szeregi osób, mieszkańców, między innymi L. Franka, Carola Zuckmayera, A. Döbbina, Astę Nielsen i wielu innych. Cenzura oddała ten film bez zastrzeżeń i „postrzyżen”.

Treść filmu oparta na losie opuszczonych dzieci i ich wychowania. Kulturalne znaczenie tego filmu i ważność poruszanego problemu powinno udostępnić i nam ujrzeć go.

Jan Klepura zawarł kontrakt z „Ufa” i „Associated Sound Film”, dla których nakręcił z „Śpiewa”, w którym odegrała rolę podwójnika bieg. roku film p. t. „Jak Parry śmieje się śpiewać”. Partnerka w wersji niemieckiej będzie Liana Haid lub Lillian Harvey, w francuskier i angielskiej Jeanette Macdonald, która obecnie występuje w Paryżu w kabarze „Lumiére”.

„Niebiesy ludzie” będą miały atrakcję z względu na występ reżysera Rex Ingrama w roli oficera Legii i reżysera filmu jednocośnemu, w dalszych ro�ach Pierre Bacczew, Colette Farfalli i Rovita Garcia.

Radio.

Niedziela 4 października 1931.

Katowice, sala 408, 10.00, Godz. 10.10 Transmisja nabożniestwa ze Lwowa, 11.58 Sygnał czasu oraz hejnal z wieży Mariackiej w Krakowie, 12.10 Komunikat meteorologiczny, 12.15 Poranek symfoniczny z Filharmonii Warszawskiej, 14.00 Ks. dr Bolesław Rosiński: „Kościół w świetle stów Chrystusowskich”, 14.20 Muzyka, 14.40 „Obliczajmy swoje zapasy”, 15.00 Muzyka lekka, 15.15 Audycja żółtniarska, 15.55 Program dla dzieci starszych i młodzieży, 16.20 Intermezzo muzyczne, 16.40 Prof. Władysław Długosz: „Silesia Semper Fidelis”, 16.55 „Intermezzo muzyczne, 17.15 „Czy istnieje niebiański wóz zwierząt”, 17.30 Wiadomości przyjemne i pozytywne, 17.45 Koncert popołudniowy, 19.00 Rozmaitości, 19.20 Intermezzo muzyczne, 19.45 Sluchowisko p. t. „Grube ryby” — M. Bałukiewicza, 20.15 Koncert popularny, 21.55 Kwartet literacki „Nerwy” opowiad., sportowe Z. Kleszczyńskiego, 22.10 Recital skrzypcowy Z. Dzidzila Roesnera, 22.40 Komunikaty, 23.00 Muzyka lekka i taneczna.

XOX

Skarby artystów.

Jedno z amerykańskich pism filmowych wstosowało do szeregu „gwiazd” bieżących w Hollywood pytanie, co posiadają najcenniejszego.

Miedzy innymi odpowiadał Emil Jennings, że najcenniejszą jest dla niego papuga, która uważa za maskotkę. Ryszard Dix odpowiadał: „piersień z turkusem, otrzymany od Che Dodge, wodza Indian Navajo”. Ryszard Arlen, uważa za cenny skarb rekwizycje bokserskie, otrzymywane w swoim czasie od Dempseya, zaś Bebe Daniels szczytuje się posiadaniem portretu z dedykacją Elizy. Clara Bow posiada podobno podobno Rudolfa Valentino i uważa go za pamiątkę po nieodzawiedzonym zdobyciu serc niewiesięci.

Ciekawe jest końcowe zestwolenie tej rubryki, która ukazuje w jednym szeregu Świętego komika Buster Keatona, którego odpowiedź pokrywa się z odpowiedzią dawaną w swoim czasie przez niezbytowego już dżesa Lou Chaneyego. Bezczennym skarbem obu ich synów, Buster Keaton ma matrym synków, których bardzo kocha, i których synów czas pozwiecia. Znany w zeszłym roku Lou Chaney uwiódł swojego syna, który musiał mu stale towarzyszyć przy pracy w atelier. Syn Chaneyego liczy obecnie 16 lat.

XOX

Odpowiedzi redakcji.

Użycie świata. Użycie świata można wszędzie, o ile się ma pieniądz. Rynek pracy zarządzając wszelkie ciążki i przeywać wieki kryzys. Po bliższe informacje zwrócić się na nabyte konsulaty: Konsulat francuski, Katowice, 3 Maia 23; Konsulat brazylijski, Katowice, Mariacka 13. O stosunkach rosyjskich należy poinformować się Pan w nr. 251 „Polski Zachodni” z dnia 23 9. 1931 p. t. „Po 17 latach przymuśnego pobytu na Syberii powrócił na G. Śląsk”.

M. P. 1896. Ogólnopolska ustawa, regulująca użycie podatku od nowo wybudowanych domów mieszkaniowych, nie obowiązuje na Śląsku. Sejm Śląski w tej sprawie uznał się za niezdawiący. Sejm Wałszycki dotyczył odnośnie do Śląska też nie wydał żadnej ustawy, rozięgalającej na Śląsk wyższą cytowaną ustawę ogólnopolską. Tutejsze urzędy skarbowe stoją na stanowisku, że ustała ta na Śląsku nie obejmuje i wymierza oraz schłaga podatki od nowo wybudowanych domów mieszkaniowych. Przeciwnie temu można wystąpić na drogę sądownictwa administracyjnego. Wystąpienie takie jednak nie wstrzymało schlagnięcia podatku przeciwko skarbowi.

N. K. Nowe Hajduki. Należy się zwrócić z założeniem do Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Katowicach, gabinet wojewódzki.

DODATEK LITERACKI

POŚWIĘCONY NAUCE, LITERATURZE, SZTUCE I SPRAWOM OŚWIATOWYM

Komu będzie przyznana nagroda pokojowa im. Nobla.

Od r. 1901 fundacja Nobla przyznaje nagrodę ludziom najbardziej zasłużonym dla rozwoju nauki i dla dobra ludzkości: w dziedzinie fizyki, chemii, medycyny, literatury i propagandy pokoju.

Artykuł, dotyczący nagrody pokoju, głosi: „iż nagroda ta może przypaść tym, którzy „najbardziej zasłużyli się w dziele zbrania ludów przez pracę nad zmniejszeniem zbrojeni i zawarciem traktatów pokojowych.”

Tegorocznymi kandydatami do tej nagrody są: Herbert C. Hoover, prezydent Stanów Zjednoczonych A. P., Mahatma Gandhi, wódz ruchu wyzwoleniowego Hindusów i Ramsay Mac Donald, premier Wielkiej Brytanii. Jakiem momenty w działalności tych ludzi mogły skłonić komitet nagrody Nobla do postawienia ich kandydatu?

Herbert C. Hoover urodził się 10 sierpnia 1874 roku w West Branch w stanie Iowa, z ojca kowala. Wczesnie osierocony, już w 13 roku życia musi zarabiać. W r. 1895 otrzymuje dyplom inżyniera górnego. W r. 1898 udaje się na stanowisko naczelnego inżyniera chińskich kopalni cesarskich w prowincji Czili. Gdy w dwa lata potem wybucha powstanie „bokserów”, Hoover bierze udział na czele przeciwchińskiej armii, wywolując wielkie oburzenie. W listach otwartych do Poincarégo

gdzie z poczatku zarabkuje jako urzędnik w domu handlowym, potem jako sekretarz osobisty polityka Louisa. Ostatecznie rośnie się karierze dziennikarskiej. W r. 1894 wstępnie do „Niezależnej Partii Pracy”, która następnie przekształciła się w „Partie Pracy” (Labour Party). Gdy w sierpniu 1914 r. wybucha wojna europejska, Mac Donald staje na czele przeciwchińskiej armii wojskowej, co wywoluje wiele oburzeń. W listach otwartych do Poincarégo

wypowiada się Mac Donald za zniszczeniem okupacji Nadrenii. Na V-tem posiedzeniu Ligii Narodów (wrzesień 1924). Mac Donald oświadcza się wraz z Herriofem za wylegitymowaniem wojny i poddaniem wszystkich sporów między państwami arbitrażowi. Gdy w roku 1929 Mac Donald obejmie steradów, jako główne punkty swojej działalności na stanowisku premiera wymienia: redukcję zbrojeń i ściśla współpraca z Ligą Narodów.

JANINA ZABIERZEWSKA.

Troska.

Wypełnia słowo trwożliwe o ciemnych, rwących zgłoskach — Szarym pisane zmierzchem i szarym zmierzchem zmiecie — W rozbitej skórce formie — jedno słowo: Troska! Pod nieba bezradnym sklonem — serce dzwonu pęknięte.

Maci myśl swym hymnem będącym i posępnym. Klując tragiczny swej treść: jak igielkami lodu — Targa mdłącej trzewią lękiem o dzień następny. Ukyrywszy w swych ciemnych znakach potwornic zdumio głodu.

Pamiętaj!

Istnieje Głód i Nędza w swej niecierpliwej rozpacz — Ma twarz skrywioną bólem i ręce umięzione — — A ty — odziana pięknie nie wiesz co to znaczy — I dalej w perły i złoto zdobisz ramiona toczone.

Jadąc dumna i syta, w miękkie wtulona futra, własnym autem, bryzgając na biedków błotem, pewna — że nie ci nie zamienią bogiego „dzisiaj” i „jutra”.

Na haliach twoi śpia Bracia, — a Siostra twa gime pod plotem.

Nowy entuzjastyczny głos francuski o Marszałku Piłsudskim.

W dzienniku „Paris-Midi” ukazał się długi wstępny artykuł pióra prof. Fortunata Strowskiego, członka Instytutu Francuskiego p. t. „Jakim sposobem Piłsudski stał się marszałkiem i wodzem ludzi?” Artykuł ten jest treść następująca: Zgoda pomiędzy Francją a Niemcami, nad którą pp. Laval i Briand tak skutecznie pracowali w Berlinie, jest, że ta rzeka, kumienniem wegleńczy politiki europejskiej, Współpraca Niemiec z Polską jest nienajlepszym warunkiem dla wskrzeszenia życia ekonomicznego całego świata. Niemcy, dzięki tej współpracy, wzbogaciby się z rzem z nimi i Anglia. Ozywcy widzą w tego porozumienia polsko-niemieckiego darterby zat o Ocean do Stanów Zjednoczonych. Polska bowiem była zawsze nienajlepszym drogi, przez którą handel zachodni kroczył ku Europie wschodniej i Azji. Niemcy, pogardzając drogą wiodącą przez Warszawę, przecięli wszelką możliwość rozwijania gospodarczego w tym kierunku. Aby wejść na te drogi, brakuje naszym sąsiadom meza stanu na wzór Richelieu lub Bismarcka, męża zdolnego do poświecenia dla wielkiego dzieła. Polska ma właśnie takiego męża stanu. Jest nim Marszałek Piłsudski.

Scharakteryzowawszy osobę Marszałka Piłsudskiego i całą jego działalność w służbie Polski od najmłodszych lat, autor kończy:

— Bohater ten, milczacy i zamknięty w sobie, otworzył przed nami niektóre sekrety swego wyszkolenia na generała i wodza narodu w książce, pełnej nadzwyczajnych zalek, jak komentarze Montlaca i szeregi jak „Próbny” Montaigne'a. Książka te, nosi tytuł „Moje pierwsze boje”. Udany i przekladał dali nam mjr. Teslar i plk. Jeże. Spowieść ta została napisana przez Piłsudskiego w twierdzy magdeburzkiej. Marszałek opowiada w niej o trzech pierwszych epizodach pierwszej swej kampanii wojennej. Wtajemnicza nas we wszystkie swoje wahańcia, swoje niepełnosprawności i chwilowe zniechęcenia. Sam sobie prawie nauki. Wprowadza dla nas i dla siebie nauki ze swoim doświadczeniem ze skromnością pełną humoru i zachwycającą prawdziwością. Mało znalezę można rzeczy więcej potęcznych do czystania. W książce tej nie przemawia ani marszałek, ani szef państwa — przemawia ktoś daleko większy człowiek.

Kronika literacka.

Dzieła sztuki sprzedane przez Sowety. Donoszą z Paryża: Wedle doniesień tutejszej prasy rosyjskiej, Sowietys sprzedają ze zbiorów galerii w Bruseli oraz innych muzeów m. in. następujące dzieła sztuki: „Hold Trzech Królów” — Botticelliego, „Studium do portretu papieża Innocentego X” — Velasqueza, „Starzec w czapce futrzanej” i „Dziewczęzyna z miotłą” — Rembrandt i „Portret mężczyzny” Francis Hals. Wszystkie wspaniałe obrazy nabycie miał amerykański sekretarz skarbu Mellon. Jeden z kupców londyńskich nabył „portret młodzieńca” Rembrandta, zaś muzeum amsterdamskie kupiło Van Dycka „Portret lorda Warton”, P. W. Oldensteina nabył pejzaż Poussina, „Polkę” Watteau

„Camargo” Lancreta i „Praelice” Chardina. Nienazwany jest dziennikarz nabywca „Madonny Rafaela, „Portret syna Tytus” Rembrandta oraz trzech dzieł Van Dycka.

Odkryty żródło helu w Estonii. Donoszą z Tallinu: W północnej części Estonii w okolicach Jälgaste dokonano konnego odkrycia. Mianowitej przy badaniu składu wody w jednej ze studni archeologicznych odkryto, iż zawiera on stosunkowo dużą ilość helu. Zdaniem specjalistów ilość helu jest większa, niż w tych głębiach, z których hel obecnie jest wydobywany. Odkrycie żywio zainteresowało właściwe urzędy państwowe, które postanowiły skrupulatnie przeprowadzić badania co do ilości gazu i ewentualnych kosztów eksploracji.

Siemkiewicz po litewsku. Donoszą z Kowna: Na półkach księgarskich ukazały się litewskie przekłady „Bez dogmatu” i „Półdżmy za nim” Siemkiewicza.

Polak na katedrze chińskiej. Donoszą z Peiping: Poważnym krokiem na drodze kulturalnego zblżenia polsko-chińskiego jest objęcie katedry w uniwersytecie „Cinchua” w Peiping przez p. dr. Jabłońskiego, znanego polskiego sunologa.

Muzyka podhalańska w Holandii. Donoszą z Zakopanego: Konsulat Polski w Rotterdamie zwrócił się do tutejszego Muzeum Tatrzaskiego im. dr. Chałubińskiego o informacje w sprawie możliwości wyjazdu orkiestry góralskiej do Holandii. Wyjazd związany jest z zamarem organizowania przez tamtejsze Towarzystwo im. Adama Mickiewicza w nadchodzących sezonie wieczorni muzyki Podhala, który miałby być ilustrowany oryginalną muzyką góralską. Konsulatowi przeszła potrzebne informacje.

Sukces artystyczny polskich kół amatorskich w półn. Francji. Donoszą z Lille: Niebywały sukces artystyczny odniosły w Arras, stolicy departamentu Pas-de-Calais występy polskiego koła Amatorskiego „Dobra Gra” z Frais Maials i Kęta Murzycznego z Pęgucourt, biorecych poraz pierwszy udział we francuskim dorocznym obchodzie regionalnym. Odpowiadając na oficjalne zaproszenie mera miasta, oba koła wystąpiły w turnieju teatralno-muzycznym, w którym wzięły udział sergi największych francuskich organizacji okręgu. Wykonanie tanów polskich w strojach narodowych i sergi utworów muzycznych, klasycznych i ludowych spotkały się z gorącym przyjęciem widzów. Jury jednoznacznie przyznało polskiemu kołu „Dobra Gra” nagrodę konkursową wszystkich kategorii w wysokości 1200 franków, a naszymi muzykami z Pęgucourt II-ga rankingu i 400 fr. fr. Należy podkreślić ten ciekawy szczegół, że nasi amatorzy występowali w diecie 27 osób podczas gdy regulamin konkursu przewiduje minimum 40 osób, faktyczny otrzymaniu I-ej nagrody wszystkich kategorii.

Polonki. Donoszą z Rzymu: Z ostatnich poważnych zawiązań na uwagę dłuższe sprawozdania z książki p. Wolfganga Giustiego „Aspetti della poesia polacca con tempora” pisma p. F. Forario, zamieszczone w ostatnim numerze czasopisma „Bibliografia Fascista”. W czasopismie „Niemi” we Florencji ukazał się artykuł p. G. P. Cavalla o Marii Walewskiej z okazji książki p. T. Oberriini, poświęconej tej postaci kobiecej. W kremonskim „Regime Fascista” p. Blanche zamieścił artykuł o poruczniku Lekszyńskim (?) z oddziału lansjerów polskich armii Napoleona, wysłanej na usunięcie buntu hiszpańskiego.

Rewizja podręczników szkolnych w Japonii. Donoszą z Tokio: Według ostatnich wiadomości, podanych przez prasę japońską, Ministerstwo Oświaty zammerza przeprowadzić rewizję podręczników szkolnych celem przystosowania ich do nowoczesnych warunków społecznych i międzynarodowych. Co do pierwszych, usunięte mają być nietypowe cele estetyczne o stosunkach między panem a sługą, datujące się z czasów feudalnych, ale nawet terminy oznaczające sługi, które zostały zaczepione z języka chińskiego i zawierające w sobie pojęcie niższości. Służby miały do zacierania różnych klas i do demokratyzacji społeczeństwa japońskiego. W tym samym celu usunięte mają być niektóre historyczne postacie samurajów, wprowadzone imionami mężów nauki, rekrutujących się z klas niższych, jak np. dr. Hideo Noguchi, który zwalczał dużą trudność i mimo kalectwa zdobył sobie uznanie cywilizowanego świata przez swe prace w dziedzinie medycyny i który życie złożył na ołtarzu nauki, umierając w roku 1927 na żarą febry, na którą niezmordowanie skulił lekarstwa. Dla ożywienia uczuć międzynarodowych podręczniki zawierają mają opisy solidarności międzynarodowej, czego dowodem była np. pomoc, z jaką pośpieszył cały świat Japonii, dla której sklepionego złomu w 1923 r.

Dodatek ilustrowany „Polski Zachodniej”

do Nr. 262 z dnia 4. 10. 1931 r.

Oto słynny obraz pędzla genialnego Rafała przedstawiający „Dydone i Encasza”. Obraz malowany w roku 1512 jest obecnie do spłudzenia za „małą” sumę... 2 milionów dolarów. Kto pragnie go nabyć otrzyma wszelkie informacje u dotychczasowego posiadacza w Szwajcarii.

Tysiące jaskółek, które w przelocie na południu zanie mogły z powodu zimna w Australii, przewieziono samolotami do Włoch. Załadujesz oryginalnego transportu do samolotu, przedstawia właśnie powyższe zdjęcie. Jaskółki, umieszczone w klatkach, „siadają” do samolotu. — Transport udał się. Ocalone jaskółki dostały się pod słończne niebo Italii.

Smutny widok. Biedna ofiara powodzi odchodzi z całym swoim majątkiem z zagrożonego, potencjalnym żywiołem domu rodzinego. W Anglii już od 3 tygodni zalewa woda miasto Beaufort. I niechec ustąpić. Ludność musiela z zagrożonego terenu ewakuować.

Nowi twórcy międzynarodowego języka tym razem nazwanego „Anglie”, który według zdania jego twórców jest niebyvale łatwy i prosty w wymowie. Zobaczmy. Może kiedyś będziemy rozmawiali kilkoma językami międzynarodowymi. Manly przecież już volapük, esperanto, teraz „Anglie” no i odwleczną lacine.

Włosy Pani winny

jeszcze świeżej wygładzać, jeszcze lepiej być pielęgnowane! Proszę je myć dlatego regularnie co tydzień szamponem CZARNOGÓWKĄ-EXTRA i splukując je potem PROSZKIEM DLA POLSKU WŁOSÓW, który jest bezpłatnie dołączony do każdej torby! Środek ten przywróci włosom Pani naturalność ich naturalną świeżość, elastyczność, a temsamej też ów wspomniany polski, który Pani tak lubi CZARNOGÓWKĘ-EXTRA to jedyny szampon z proszkiem na polski włosy — zalejo, która go czyni dla Pani wręcz niezbędnym! Cena 60 groszy.

Czarnogłówka - Extra

SZAMPON Z POŁYSKIEM DLA WŁOSÓW

Jednakże do szybkiego odświeżenia włosów zawsze tylko SHAMPOON CZARNOGÓWKĘ SUCHY — w osmiotymieciu puszkach (2 gatunku) na trawy i specjały dla ciemnych włosów. Wszędzie do nabycia, gdzie niemo, wprost: APTEKARZ DRANCZI SKA, BIELSKO, WYRÓB KRAJOWY.

Jedyny w swoim rodzaju obrazek. Zbiór siana w śniegu! Jak widzimy na naszym zdjęciu, w Bawarii spadł niespodziewanie śnieg, nie pozwalając na normalne upratowanie siana.

Oto oryginalne zdjęcie z toczącej się na Dalekim Wschodzie wojny japońsko-chińskiej. Armia chińska cofa się przed wojskami japońskimi z pod Mukdenu do Pekinu. Na zdjęciu naszej oddział piechoty chińskiej w odwrocie.

Biedne „uzeknione” Niemcy żądają kolonii zamorskich. Pewno za wypłecenie światowej pożogi wojennej? Fundują założycielowi kolonii niemieckich wo Wsch. Afryce Karolowi Petersowi kamień pamiątkowy, by w ten sposób podkreślić swoje kolonialne żądanie.

Diktator Włoch Mussolini bardzo interesuje się rozwojem rolnictwa włoskiego. Zdjęcie przedstawia Massoliniego (w środku w kaszkiecie) przebywającego w gromie osób, obchodzących uroczystość winobrania.

W ostatnich dniach powtarzają się w Anglii masowe demonstracje bezrobotnych, w czasie których dochodzi do ostrych starć z policją. Zdjęcie przedstawia moment gdy konna policja angielska wypiera bezrobotnych na jednej z ulic Londynu.

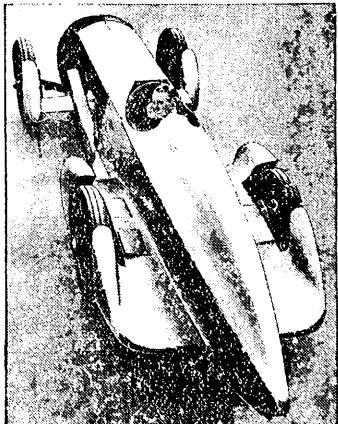
Dwaj zwycięzcy mistrzowskich regat żeglarzy Niemieccy, na których Paweł Feist (na lewo) i dwaj ludzi „Hamburg 6” zdobyli zaszczytny tytuł najlepszego żeglarza Niemiec,

Portret znanego angielskiego powieściopisarza H.G. Wellsa, który niedawno przed mikrofonem jednej z radiostacji angielskich wygłosił sensacyjny odczyt na temat obecnego przesilenia gospodarczego, a jako jedynie wyjście z ciężkiej sytuacji uważa on ustanowienie 20-letniego planu gospodarczego. Coś a la „piątkietka”

4 miliony złotych wyznaczył amerykański milioner naftowy, Henry Doherty, dla tego człowieka, który przedstawi skuteczny projekt dla usunięcia bezrobocia na świecie.

W Anglii wybudowano nowy samochód wyścigowy z zamiatem pociągu dotychczasowego rekordu szybkości, wynoszącego 400 km. na godz.

Widok części wielkiego miasta w Mandżurii Charbini, zajętego obok Mukdenu przez Japończyków.

Katastrofalny kryzys gospodarczy jaki świat przeżywa odniósł się również na handlu perłami, które obecnie nie mają zbytu. W związku z tem pokwiatem perel w Indiach cenna obecnie wielka nędza. Obrazek przedstawia grupę poświadczonych morsz perłowych, z których wyskakują drogocenne perły.

Załączuch katastrof kolejowych w Europie nie może się w żaden sposób przerwać. Po wypadku na Węgrzech donoszą z Rumunii, że koło Mereni zderzyły się dwa pociągi wiożące naftę, — przyczem zginęło 14 ludzi. Szkody obliczają na 20 milionów. Na zdjęciu naszym oba pogruchoane pociągi.

Wylew Odry poczynił wielkie spustoszenia na Śląsku niemieckim. Widok na zalane wodą okolice w pobliżu Wrocławia.

Cudowne loki

Niegraniczenie trwałe przy wilgotnym po-wietrzu lub pocie, osiągają Panowie i Panie bez rurek zapomocą Hela esencja ziół do włosów. Również najpiękniejsze krótkie włosy u Państwa będą upiększone przez Hela, ponieważ odświeżają jest zhytceca. Duże znowszczędzanie czasu i pieniędzy. Działa na porost włosów. Państki obraz w lustrze zachwyci Was. Zaraz po myciu wspólnie fale odfoliowanych loków, powabna fryzura. Dużo listów z podziękowaniem. Przedwystąkiem artystki sceniczne są pełne zadowolenia. — Cena zł. 2,-, 3 flaszki zł. 4,50, 6 flaszek zł. 7,-. Dr. Nic. Kemeny, Cieszyn, — Polska Skrzynka pocztowa 1010.

Nieuleczalnie chorzy

Odzyskaj zdrowie pójcie znane ze skuteczności Ziela lecznicze D-ra Breyera

Zatwierdzone przez Min. Zdrojów, odznaczone złotymi medalami w Nieci i Brukseli — skuteczne w chorobach:

Zapęgnienie płuc, gruźlica, astma, koksus wszelkiego rodzaju kaszel, reumatyzm, artystyczny nerwo-ból skrótu, wszelkie zaprzeczenia krwi, nieczystość cew, wypływy skórne, katarz żółtkowato-kiszkowe, hemoroidy, zatrudnienia, biegunka, żółtaczka, wszelkie choroby wątroby i innych organów brzusznych choroby nerwowe, bezsenność, bóle głowy, stłosz, zwarcie nerwów itd.

Można nabycie metad w każdej aptece lub sklepie aptecznym — albo w wytwórni:

POLHERBA Ska z o. o. Kraków Podgórze

Kto chce leczyć się zasłana, lecę zażąda darmo w wytwarzni — broszurki: „Jak odzyskać zdrowie”.

DRZEWIA OWOCOWE

w oddziałach handlowych:

- jabłonie
- grusze
- wiśnie
- czereśnie
- orzechy włoskie

NAJPIĘKNIEJSZE RÓŻE

duży wybór odmian:

- Róż herbatniczych
- R. powtarzających
- R. pernetta
- R. wielokwiatowych
- R. pnących

Drzewa Alejowe i Parkowe

Morwa biała

Katalog na żądanie gratis

SZKOŁKI FERMY ROLNEJ

w Wojkowicach Kościelnych nocą za Zabkowice

„FALA”

Polskie Zakłady Papiernicze Sp. z o.o.

Tel. 68 Dziedzice Tel. 68

Masowy wyrob tektury jajistej, wełna papiernicza. Specjalne opakowanie dla przemysłu chemicznego perfumowego, pozywczego, cygarowego, szklanego oraz dla likierów

Popieraj przemysł krajowy!

NORA W3L
TRÓJKA NA PRĄD
Z WBUD. 4 BIEG.
GŁOŚNIKIEM STAŁA
SIE PRZEBÓJEM
SE707NU

Futra!

Palta damskie:
fokowe, karakulowe, biberowe, piżmowcowe, żrebakowe, peszczanikowe.

Futra męskie:
gotowe i specjalne z zamówionego, na różnych blachach.

Skórki futrzane:
w różnych gatunkach do przybrania palt.

L. Goldstein & M. Tenenberg
Bedzin, Kołłątaja 14, tel. 1-40 — Sosnowiec, 3-go Maja 19, tel. 3-44
Urzędnikom ulgi w słońcu.

Katowice
ul. 3 Maja nr. 23.
Telefon 11-06

Po jedynce meble począwszy od 10 zł miesięcznie.
Za godówkę 15% rabatu.

Krem - Mydło Halina
odmiana. Radykalnie usuwa oleje, wągły, tłuszcze itp. zaś **Krem „Biały - Puch Halina”** (nie tłusty) natawia konserwuje cieć. Zadaje wszędzie. — Reprez. Hurt. st. S. Borys
stowarz. Andrieja Fabr. Skład „Pharmachemia”

Futra

Na nadchodzący sezon zaopatrzymy się w największy wybór

futer damskich i męskich

Najnowsze modele! ...tanze ceny Najdroższe, esze waniki! Wszelkie roboty kuśnickie wykonuje się w własnych wzorowo urządzeniach warsztatach. W bieżącym miesiącu wykonuje się wszelkie naprawy — rzekomu po cenach o 20% zniżkach.

J. Milner / Katowice
Tel. 3017 ul. M. eleckiego 6 Tel. 3017

Czy chcesz poznac rysunki techniczne?
Czy chcesz się wybrać w technice?
Czy chcesz połeskyc sobie byt?

Kursy kreślenia technicznych

Inż GAJEWSKIEGO — WARSZAWA
szkoła: MARSZAŁKOWSKA 151

czy korespondencyjne lub stacjonarne wykonywać rysunki techniczne: maszynowe, budowlane, instalacyjne, elektryczne i mechaniczne. Dyżur trw. rok Jeden. Opłata za kurs 185 zł., platne instalacyjne. Dydaktyka kreślenia technicznych wg wzoru Ministerstwa W. R. i O. P.

Programy na żądanie wysyłamy natychmiast.

Ogłoszajcie się tylko w „Polsce Zachodniej”

ATA

Henka proszek do szorowania
Ata czyszcza i glansuje wszystko

Nowootwarcie!

Należem p. do ogólnej wiadomości, iż z dniem 1 października br. otwieramy pierwszy sklep.

Zakład Fryzierski
pod firmą „ROMA”

w Katowicach, ul. Młyńska 4

(nowy budynek magistracki).

Dawniej ul. Wałowej 3, 1 p.

Potęcani się laskawym wzrokiem i pozałożeniem Z poważaniem Adella Szewińskiego.

JASNIEJ SŁONCA

NAJLEPSZA ZAPRAWA DO PODŁOG

ODWIĘZA ZNIĘCZONE POJADZKI, LINOLEUM I FARBUJE MOMENTALNIE BIAŁE PODŁOGI NA MAHOŃ LUB DRZECH CIĘMNY.

Kursy Kierowców Samochodowych

Dypl. mechanik i kier. warszt.

F. Janczewski

Rzeczyznawa przysięga do sądowych spraw samochodowych.

Katowice, ul. Marsz. Piłsudskiego 50 a. Telefon 689. Telefon 689.

Zapraszamy na kursy zawodowe i amatorskie przyjmując się codziale.

Największy czas

do sadzenia drzewek i krzewów owocowych, drzew i krzewów żywopłonne, krzewów ozdobnych, baliń i itd. Wszystko w najtańszych cenach do nabycia w Zakładzie Ogrodniczo-

Józef Hoffmann

Katowice Ligota, Kłodnicka 8-12

Posto: autobusowy Granica linia Mikolów.

Truskawiec-Zdrój

zakład zdrojowo-kąpielowy i stacja klimatyczna (województwo łódzkie)

ze słynną

„NAFTUSIA”

OTWARTY CAŁY ROK!!

Sezon jesienny: wrzesień-październik

Przystawiono piękna Jesień — idealny wypoczynek i kuracja. Wszelkich informacji udzielają zgłoszenia na mleczarniany przyjmujące:

Zarząd zdrejowy-Truskawiec

Ludzie pracy

wystawieni są szczególnie na szkodliwe działanie kurzu. Gdy zmęczeni ciężką pracą i zbrudzeni udają się do umywalni, wówczas gruntownie umycie się dobrem lagodnym i aromatycznem mydlem „Kollontay z pralką” sprawia wprost cuda. W mgnieniu oka znika choćby najupartsi brud, — gdyż mydro „Kollontay” wytwarza wielkie ilości gęstej i łagodnej piany, czyszczącej pory i pozostawiającej na skórze świeży i przyjemny zapach. Najbrudniejsze nawet ubranie robocze i bieliznę pierze się oszczędnie i gruntownie tylko mydłem „Kollontay”. — Specjalnie w sferach robotniczych — stwarzających odnośnie mydel duże wymagania, a które muszą oszczędzać, nie wydając pieniędzy na zbytectwne opakowanie i upiększenie, mydro „Kollontay” jest bardzo lubiane i wysoko cenione.

Kollontay
Mydro
z pralką

Nr 104.

Złoty medal na Wystawie w Katowicach 1927.
Jedyny wytwórcza: Eryk A. Kollontay, Fabryka chemiczna Katowice - Brynów.

Ostatnia nowość!

Nakładem „Katolika” w Bytomiu ukazało się wspaniałe i pożyteczne dzieło
Dra Feliksa Koniecznego
Profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego
pod tytułem

„DZIEJE ŚLĄSKA”

Wydanie drugie, na nowo przez autora opracowane.

Książka ta wydana na dobrym papierze i ozdobiona mnóstwem ilustracji jest niezwykle pożądaną lekturą dla każdego. — Format książki $15\frac{1}{2} \times 23$ cm. Stron 494.

Cena w oprawie 10,00 zł.

Należność za wymienione dzieło można także spłacać w ratach.

Zamówienia należy kierować do Wydawnictwa „Katolika”,
Benthen O.S. Kurfürstenstr. 21. — Tel. 4648.

Porto i opakowanie dołączają się osobno. — Przesyłkę uszczęśliwią się, także za zaliczeniem pocztowym.

Twoja gazeta jest Polska Zachodnia

„Ustolin”

Najlepszy perfum do ust w tabletkach.

„Tonny-Boy”

Najlepszy higieniczny puder dla dzieci

Do nabycia w drogeriach, perfumeriach i aptekach.
K. Dusza i Ska, Katowice

„Neopon”

Balsamiczna sól kąpielowa w galaretkach, stożkach i celofanowych torbełkach $\frac{1}{4}$ i $\frac{1}{2}$ kg.

„Akt Frajera”

Prima Gum.?

Do nabycia w drogeriach, perfumeriach i aptekach.

Ziemniaki jadalne

zboże, pasze dostarcza po korzystnych cenach dziennych

CENTRALA ROLNIKÓW

Sp. Akc. Poznań

(Centrala handlowa Spółdzielni Rolniczo-Han-

dłowych p. t. „Rolnik”)

Zgłoszenia przyjmuję:

Przedstawicielstwo Centrali Rolników

Telefon 2525 KATOWICE, ulica Małejaka 13. Telefon 2525.

Przed zimą dom musi być pod dachem!

Pokry go najtrwałszym i najlepszym materiałem

czysta blacha cynkowa

Czysta blacha cynkowa chroni od ognia i pioruna oraz nie wymaga konserwacji. — — — Wszelkie wyjaśnienia udziela bezpłatnie.

„BLACHA CYNKOWA”

Blure Sprzedarzy Polskich Walcowni Cynku
Sp. z o. p. w Katowicach, Małejaka 11.

Zupełna wysprzedaż

z powodu

zwiększenia interesu!

Czyli zapis towaru składającego się z zegarków damskich, męskich, zegarków na rękę, biżuterii, papierosnic, spink, bransoletek, dewizek, mięsnych kolczyków, wisiorów, obrączek, teczek ręcznych, perł, modnych naszynek i wiele innych.

wysprzedaż

po nadzwyczaj niskich cenach. Każdy przedmiot oznaczony jest ceną detaliczną i ceną wysprzedażową. — Proszę zwracać na tanie ceny w moim sklepie.

P. F. JANOTA, Katowice

ul. 3-go Maja 13.

reperacje i przełożyć wykonane w chardzo niskich cenach.

Józef Parol

Skład Konfekcji Męskiej
Król. Huta, ul. Wolności 13

BROWNING MAGAZYNOWY

oryginalny, nieudrutowany, wędrujący rynku, całkiem strela jacy i tak jow metalowane bez zewoli, wykonyany z jednym ręcznym pokryciem masz. 11, z przytem trwałej, ledwozowej wydatku iż całego z rynku. Powysza broń zwiększa bezpieczeństwo osobiste, w domu i w pośredzie. Cenę zł 10,95, dwie sztuki zł 20,50 i trzy zł 29,50. Wielosztalowy zł 16,95, 13 szt. plus alarm mówiący zł 2, —. LaSuisse Gdańsk, Poczt. Polska oddz. 16, Z kieszonki przeszły plac kruszycy.

Drzewka Owocowe

silne, zdrowe po cenach znacznie zmienionych polecia

EMIL FREEGE - KRAKÓW
Cenniki i oferty na żądanie.

SZYLDY SZKLANE EMALIONANE SWIETLNE

PIERWSZA GORNOSLASKA
FABRYKA SZYLDÓW

M. KAUFMANN

TELEF. 2408

KATOWICE UL. MIASTOWA FILIWSKIEGO

LITERY ZŁOCIONE SWIETLNE KOLOROWE

Dom meblowy

Karol Chruszcz

Katowice, ul. Kościuszki 13

Telefon 11-70.

Oferta wszelkiego rodzaju meble na

bardzo dogodnych splatach ratylnych, przy

do owej zniżce rabat —

Zapytaj Przyjaciół, Znajomych i Krewnych czy już widzieli — piękne wystawy

MEBLI-MANEGO

Kraków
Szpitalna 6.

Kałowice
Dyrekcjona 10.

Magistrat miasta Królewskiej Huty ogłasza przetarg ofertowy na dostawę 400.000 kg twardej białej kapusty głowiastej

(Amaga) dla zaopatrzenia najbardziejści ludności miasta Królewskiej Huty. Oferty z podaniem ceny za 100 kg. loco stacją Królewską Hutę należy składać w zamkniętych kopertach z napisem: „Dostawa kapusty dla najbardziejści ludności” w Komunalnym Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Królewskiej Hucie przy ul. Główackiego nr. 5, — do 9 października 1931 r. godz. 11 przed południem.

W razie przyjęcia oferty winien oferent przed podpisaniem umowy wykazać się kwitem na złotową w Miejskiej Kasie Oszczędności w Królewskiej Hucie w gotówce, w państwowych papierach wartościowych, lub w formie listu gwarancyjnego jednego z banków uznanych przez Ministerstwo Skarbu — kancie na zabezpieczenie w wysokości 10% zatwierzonej do dostawy ilości kapusty.

SAMOCHÓD

4-ro osobowy używany w dobrym stanie kupić, oferty pod „Samochód” do Adm. Polski Zachodniej.

Zarząd ogrodów "Siedziba Pszczyńskiego w Murckach G. Śl.

Telefon Nr. 45 Katowice

poleca z własnych szkółek drzewek:

jabłka, gruszk, czereśnie, śliwki, żółtuki, brzoskwinie, morele, iakoteż zdrowe i trwałe krzwy do rzeczkowe i agrestowe.

osad poszukuj

Szoter - monter poszukuje posady nauczyciel autobus lub wóz osobowy, mogę złożyć kaucje Katowice II, ul. Ryszarda I Pliszki.

Mały wydatek a wielka korzyść stanowi drobne ogłoszenie w „Polsce Zachodniej”

Twoja gazeta jest Polska Zachodnia

Piece Schreibera
oszczędne i hermetyczne
stałe lub przenośne
do nabycia hurtownie i detaliczne w sklepie

HA - PE - KA

Kałowice, ulica Słalmacha 17
Telefon 151.

Szkółki Drzew i Krzewów Owocowych

Zakładu Pomologicznego

M. B. HOFFMANA w Częstochowie
Pomologiczna 8, róg Kilińskiego.
Telefon nr. 769

Polecaja wszelkie gatunki drzew i krzewów owocowych w dobrorach handlowych odmianach. Z ozdobnych najpiękniejsze bzy, Drzewka wspaniale, bardzo dobrze ukrojione, po zanurzeniu zilżnych cenach. **Gwarancja co do gotowości sprzedanych odmian.**

Katalog i rennik wysyła się na żądanie.

Szkółki otrzymały między innymi nagrodami Wielki złoty Medal na Pow. Wyst. Kraj. w 1929 r.

odlegi Asbestowa-Ksylolitowa

za zupełnie bez szpar, ciepłe bezpiecznie pod względem ognia, grzbię i wilgot. elastyczne, higieniczne, niezraźliwe na ołówce i zmiany temperatury zupełnie wolne od rywu, kurzu, chemiczna, łatwe do czyszczenia, przymiennie do chodzenia i przechewiania, jak również posadzki teracowe, schody z sztucznego kamienia, naśladujące zupełnie granit śląski i szwedzki, garst itp. wykonanie

KSYLOLIT
Katowice, ul. Sławkowskiego 21
Tel. 19-16 6716

Sprzedaje

1 dom
w dzielnicy przemysłowej do sprzedaży. 10.000 i wpłaty. Zgłoszenie do „Polski Zachodnie” pod numer 11.629

Sygnalnia
używana tania do sprzedaży. Katowice, ul. Ligonia 18, m. 3/6/dz 5-6 11.640.

17 mórg
do sprzedaży dla ogrodnika przy działce i powiatowym mieście. P. Pawlik, Jarocin 11.627

Sportowy!
Składnica Sportowa, „Sportline” — Katowice, ul. Świdnicka 4 pole, wszelki sprzęt sportowy w wielkim wybór. M. Józefek, Royal-Fließ, Rydułtowy. Akcesoria motocyklowe — Galanteria sportowa 7684.

Plantka
maszyna do pisania okazyjnie sprzedaje. Katowice, ul. Dworcowa 16

—
—

Głuchota
uleczająca. Wysyłka Eufonia za demonstratora specjalistom. Usu

Syst. „Wyższa Uczelnia Królu Szczygla, Włodzysława” rozpoczęta się nowe kursy. Wprowadzenie codzienne Katowice, Andrzej 2 11.572

—
—

Angielka
z Londynu, rytownica nanciążka, udzielającej lekcji Staro-Większej 5, m. 3, l. p. Tel. 780, 11.617.

Pana Oskara Ruppila, dyplomowanego absolwenta Państwowego Konserwatorium Bruckowskiego (Berlin), zaangażowanego na profesora gry skrzypcowej do Śląskiej Szkoły Muzycznej, Katowice, Szopienica 16. Zapisy do klasy Ruppila przyjmie sekretarz szkoły Optata miesięczna od zł. 25. Dla zamieszkujących 75% zniżka kolejowa. 11.536.

Tysiące chorob
na katar z ludzka wzdechu. Kureczki białe niestrawność zgąza, nadność, wypchnięty, brak appetite, ogólnie osłabienie etc. odzyskało zdrowie używając ziółka sławnego na cały świat dr. Dietla profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zadajcie żądanie bezpłatnej broszury pouczającej!!!

Chocz
co sprzedaje, da drobne ogłoszenie do Polski Zachodniej.

Adres: Lisszki Apteka

Drzewa i Krzewy owocowe Drzewa Alejowe, Parkowe Krzewy ozdobne i Róże

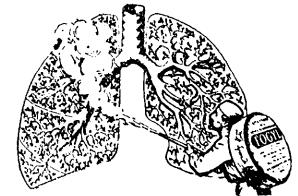
w wielkim wyborze, najlepszej jakości polecają Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.

Hemoroidy giną

w 5 do 6 dni bez lekarstwa i operacji, 56-latek dosiadacz. Wysyłam przepis za pobraniem pocztow. 6 zł i porto. Mam 132 podziękowań.

J. Wierzbowski, Nowe-Pomorze,
lekarz szpitalny

FOGYL Chatelain'a

ostacza drogi oddechowe, wylwarzająco skólenie w przeciw chrypcie, grypie, anginie, zapaleniu gardła

DRUGUNEL Chatelain'a leczy reumat. artreli. i ischemię

Przedstawicielstwo: Warszawa, Fredry 4.
Telefon 752-45.

Rozkład jazdy samochodów

ważny od dnia 16-go września 1931 r.
do dnia 31-go marca 1932 r.

Poniedziałki, środy i piątki

1.	Ojazd ulicznik. Miejs.	Cel jazdy	Jaki samochód
1	7,50	8,05	Pasażerowie do Warszawy i urzędnicy
2	11,10	11,25	Pasażerów do Brna i Wiednia
3	16,20	16,40	Urzędnicy do miasta

Wtorki, czwartki i soboty:

4	7,50	8,05	Urzędnicy	Chevrolet
5	11,30	11,15	Pasażerowie do Krakowa	Chevrolet
6	16,20	16,40	Urzędnicy do miasta	Chevrolet

Katowice Lotnisko, dnia 7-go września 1931 r.

Rozkład lotów

ważny od 16 września 1931 r. do 31 marca 1932 r.

Poniedziałki, środy i piątki

Odloty do Warszawy	o godzinie 8,30
Wiednia przez Brno	o godzinie 11,50
Przylot z Krakowa	o godzinie 11,26
Wtorki, czwartki i soboty	
Odloty do Krakowa	o godzinie 12,10
Przyloty z Warszawy	o godzinie 11,30
" z Wiednia przez Brno	o godzinie 11,40